

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 430/2015-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu senátu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 257/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 257/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 257/2004 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e mu Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 434,48 € (slovom štyristotridsaťštyri eur a štyridsaťosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Marianny Lechmanovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 8. septembra 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“ alebo aj „navrhovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 257/2004.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta neprimeranú dĺžku konania o zaplatenie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 257/2004. Konanie, v ktorom sťažovateľ namieta prieťahy, začalo jeho žalobným návrhom z 23. decembra 2003. Okresný súd podľa sťažovateľa po vydaní uznesenia z 20. decembra

2014, ktorým zamietol jeho návrh na vydanie predbežného opatrenia, zostal nečinný a „po dobu dlhých siedmych rokov nedošlo zo strany súdu k žiadnemu úkonu“. Sťažovateľ ďalej uvádza chronológiu jednotlivých úkonov zo strany okresného súdu. V sťažnosti ďalej uvádza:

„V danom prípade nejde o takú zložitost' (právnú ani skutkovú), ktorá by odôvodňovala skutočnosť, že za takmer jedenásť rokov od podania žaloby súd vo veci právoplatne nerozhodol, dokonca nerozhodol ani na prvom stupni. Podľa názoru sťažovateľa Okresný súd Bratislava I v období od 20.12.2004 do 30.03.2011 vôbec nekonal a od roku 2011 konal neefektívne a tak spôsobil to, že sťažovateľ je stále v stave právnej neistoty.

Okresný súd Bratislava I po dlhú dobu a v danom prípade opakovane po dobu niekoľkých rokov vôbec nekonal a nevykonával úkony. V tomto prípade ide o nekomplikovanú vec, ktorú bolo nutné posúdiť a rozhodnúť v zmysle príslušných zákonných ustanovení ako aj v zmysle dostupnej judikatúry.

V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod č. k. 9C/257/2004 súd vôbec nekonal plynulo aj keď vec právne ale ani fakticky zložitá nebola a nebola zložitá ani povaha prejednávanej veci t. j. konanie o zaplatenie sumy 10.000 Eur z dôvodu, že sťažovateľ nemal počas trvania jeho väzobného stíhania prístup k právnym predpisom. Sťažovateľ sa domáhal, aby mu súd priznal nárok na odškodné z dôvodu porušenia jeho práv a požadoval, aby odporca uhradil spravodlivé finančné zadostučinenie za spôsobenú ujmu v plnej výške.

Sťažovateľ je v konaní č. k. 9C/257/2004 vedenom na Okresnom súde Bratislava I po dlhú dobu a dodnes aj je, vzhľadom na absenciu meritórneho rozhodnutia vo veci, v stave právnej neistoty.

Sťažovateľ má za to, že zo všetkého uvedeného vyplýva, že okresný súd je zodpovedný za celkovú neprimeranú dĺžku namietaného konania v trvaní takmer jedenásť rokov od podania žalobného návrhu, počas ktorej nekoná efektívne a bez zbytočných prietahov takým spôsobom aby poskytol sťažovateľovi v namietanom konaní relevantnú ochranu jeho práv a oprávnených nárokov v zmysle návrhu vo veci samej, ako aj namietaných práv v zmysle ním podanej sťažnosti ústavnému súdu.“

Sťažovateľ preto doručil 7. mája 2014 sťažnosť na postup súdu spôsobujúci prieťahy v konaní. Jeho sťažnosť bola predsedníčkou okresného súdu kvalifikovaná ako dôvodná.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti takto rozhodol:

1. *Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod. sp. zn. č. k. 9C/257/2004 porušené bolo.*

2. *Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. č. k. 9C/257/2004 konal bez zbytočných prieťahov.*

3. *[REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,00 Eur (slovom desať tisíc Eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

4. *Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 893,65 Eur (slovom: osemstodevätidesiattri Eur aj šesťdesiat päť centov) na bankový účet právnej zástupkyne JUDr. Marianny Lechmanovej, advokátky vedený [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“*

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľ tým, že mu vzniká nemajetková ujma „*spočívajúca najmä v pocitoch úplnej neistoty a bezmocnosti zo stavu v namietanom konaní, ktoré trvá neprimeranú dobu takmer 10 rokov pričom sa v namietanom konaní nejedná o skutkovo a ani právne zložitú vec, keď príslušný súd v namietanom konaní o jeho nároku od roku 2004 právoplatne nerozhodol a podľa jeho názoru pokračuje v neefektívnej činnosti a nečinnosti, čím jej nepriamo bráni reálnemu*

uplatneniu a vymoženiu ním uplatnených práv“. V doplnení k ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 3. marca 2015 k požadovanej výške finančného zadosťučinenia uvádza:

„Za prekročenie rýchlosti je pokuta vo výške 400,00 Eur. Nedávno Špecializovaný trestný súd vo veci Niguta a spol. udelil poriadkovú pokutu 3.300,00 Eur jednej televízii za to, že vyhotovovala z pojednávania záznam bez povolenia súdu.

Súd nemôže priznať nižšie odškodné za prietahy, t.j. porušenie základného Ľudského práva, lebo to by potom znamenalo, že súd degraduje základné ľudské právo na úroveň poriadkovej pokuty. Do úvahy teda prichádza priznať len viac. Podľa sťažovateľa je odškodné zároveň trestom pre toho, kto základné/ ľudské právo porušil.“

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3617/2015 doručeným ústavnému súdu 2. novembra 2015, v ktorom predsedníčka okresného súdu k postupu súdu, ako aj k samotnej veci uviedla:

„Návrh namietanej veci sp. zn. 9C/257/2004 bol Okresnému súdu Bratislava I doručený dňa 23.12.2003. Chronológia jednotlivých úkonov, ktoré boli odo dňa doručenia návrhu na súd v namietanej veci vykonané, je súčasťou vyjadrenia zákonnej sudkyne k ústavnej sťažnosti.

Dňa 07.05.2014 bola v namietanej veci podaná sťažnosť na prietahy v konaní (Spr. 2168/2014), ktorá bola s prihliadnutím na celkovú dĺžku namietaného konania sp. zn.: 9C/257/2004 vyhodnotená listom zo dňa 26.05.2014 ako dôvodná.

Z rozsahu spisového materiálu veci a doterajšieho priebehu konania je však zrejmé, že k predĺženiu súdneho konania prispel svojím správaním aj samotný navrhovateľ ako sťažovateľ.

V namietanej veci bolo potrebné vykonať viacero procesných úkonov vo vzťahu k podaniam navrhovateľa, ktoré boli vo väčšine prípadov neúplné a zmätočné tak, ako to vyplýva z vyjadrenia zákonnej sudkyne k ústavnej sťažnosti. Zmätočným bol samotný návrh na začatie konania, ktorý bol až na základe výzvy súdu doplnený dňa 2.8.2011 a dňa 22.9.2011. Následne bol navrhovateľ dňa 9.8.2012 vyzvaný na vady podania doručeného dňa 15.5.2012, ktorým navrhol upraviť petit návrhu na začatie konania. Prietahy v konaní

spôsobil aj rozšírením odporcov v 2.- 5. rade v priebehu konania, čím sa predĺžili procesné úkony súdu v súvislosti s väčším počtom účastníkov konania.

Rovnako bolo zo strany navrhovateľa podaných viacero námietok zaujatosti voči zákonným sudcom, potreba vyriešenia ktorých viedla k opakovaným odročeniám pojednávaní nariadených vo veci. Prvú námietku zaujatosti podal dňa 2.5.2013, pričom vzhľadom na jej zmätočnosť, vyzval súd dňa 6.5.2013 navrhovateľa na upresnenie tejto námietky. Navrhovateľ doplnil námietku podaním doručeným dňa 15.5.2013, avšak vzhľadom na obsah námietky nebola predložená Krajskému súdu v Bratislave, nakoľko nebola dôvodná podľa ustanovení O. s. p. Druhá námietka zaujatosti doručená dňa 25.9.2013 bola podaná voči rovnakej sudkyňi, o ktorej Krajský súd v Bratislave po predložení veci nerozhodoval, nakoľko bola podaná po lehote, čím došlo k zmareniu pojednávania vytýčeného na termín 1.10.2013 a celkovému zdržaniu konania od 25.9.2013 do 4.12.2013. Po zmene zákonnej sudkyne navrhovateľ podal dňa 7.5.2014 ďalšiu námietku zaujatosti, čím znova došlo k zmareniu pojednávania vytýčeného na termín 30.5.2014. Predsedníčka súdu námietke zaujatosti vyhovela a dňa 24.6.2014 bola vec pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Beáte Bizoňovej, ktorá namietla svoju zaujatosť, nakoľko navrhovateľ voči nej podal trestné oznámenie, pre ktoré už bola vylúčená Krajským súdom v Bratislave aj z pojednávania inej veci vedenej pod sp. zn. 12C/55/2007. Po podaní námietky zaujatosti navrhovateľom došlo opäť k predĺženiu konania od 7.5.2014 do 14.7.2014, kedy bola vec pridelená aktuálnej zákonnej sudkyňi JUDr. Anne Kašajovej.

V namietanej veci bolo rovnako potrebné vykonať výsluch navrhovateľa prostredníctvom dožiadaných súdov, konkrétne Okresným súdom Piešťany (dožiadanim zo dňa 30.03.2011) a Okresným súdom Trenčín (dožiadanim zo dňa 20.05.2012), stav vykonania ktorých bolo potrebné zo strany súdu urgovať, a to urgenciou súdu zo dňa 09.06.2011 a žiadosťou súdu zo dňa 06.08.2013.

Pokiaľ ide o nečinnosť súdu v namietanej veci v období od 20.12.2004 do 30.3.2011, považujem za potrebné uviesť, že navrhovateľ ako sťažovateľ v uvedenom období nevyvinul žiadnu procesnú aktivitu, ktorou by sa domáhal odstránenia vznikajúcich prietahov v konaní, čo nezabavuje súd zodpovednosti za prípadné sťažovateľom tvrdené porušenie jeho

práv, avšak poukazuje na nižšiu intenzitu následkov sťažovateľom tvrdeného porušovania jeho práv.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti si dovoľujem Ústavný súd Slovenskej republiky požiadať, aby v prípade, ak dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bolo porušené, vzal do úvahy aj vyššie uvedené skutočnosti, ktoré prispeli k predĺženiu súdneho konania v namietanej veci, a aby sťažovateľovi ním uplatnené finančné zadosťučinenie v plnom rozsahu nepriznal.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd zisťoval z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 257/2004 priebeh a stav konania. Konanie začalo návrhom sťažovateľa proti Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže o zaplatenie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy podaným na okresnom súde 23. decembra 2003. Okresný súd postúpil vec Okresnému súdu Nitra ako súdu miestne príslušnému, kde bol spis doručený 10. februára 2004. Po nesúhlase Okresného súdu Nitra s postúpením veci bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením sp. zn. 3 Ndc 6/2004 zo 16. marca 2004 rozhodol, že miestne príslušným súdom je Okresný súd Bratislava I. Spis bol späť doručený okresnému súdu 29. júla 2004.

Okresný súd prípisom z 18. augusta 2004 vyzval odporcu, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k návrhu (vyjadrenie bolo súdu doručené 17. septembra 2004). Výzvou zo 7. septembra 2004 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby odstránil vady návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Uznesením sp. zn. 9 C 257/2004 z 20. decembra 2004 okresný súd odmietol návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia.

V ďalšom období až do 18. januára 2010, t. j. 5 rokov a takmer 1 mesiac okresný súd v sťažovateľovej veci vôbec nekonal. V období od 18. januára 2010 až do 30. marca 2011 sa jeho činnosť obmedzila na opakované zisťovanie pobytu sťažovateľa.

Okresný súd požiadal 30. marca 2011 Okresný súd Piešťany o výsluch sťažovateľa na dožiadanom síde. Zároveň 30. marca 2011 zaslal okresný súd sťažovateľovi poučenie o jeho procesných právach a oznámil mu, že jeho výsluch bude uskutočnený cestou dožiadaného sídu. Dodatočné poučenie o procesných právach bolo zaslané sťažovateľovi 13. apríla 2011. Výzvou z 9. júna 2011 požiadal okresný súd dožiadaný súd o zaslanie informácie, v akom stave sa nachádza dožiadanie na výsluch sťažovateľa ako účastníka konania.

Sťažovateľ podaním doručeným okresnému sídu 2. augusta 2011 opravil návrh na začatie konania a doplnil ho návrhom na vstup ďalších účastníkov do súdneho konania. Zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Prípísom zo 6. septembra 2011 okresný súd zisťoval skutočnosti potrebné na pre rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Uznesením č. k. 9 C 257/2004-44 zo 6. septembra 2011 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby do 15 dní odstránil vady návrhu i podania z 25. júla 2011. Odpoveď sťažovateľa bola okresnému sídu doručená 17. septembra 2011.

Uznesením č. k. 9 C 257/2004-45, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. októbra 2011, okresný súd pripustil vstup ďalších účastníkov do konania.

Uznesením č. k. 9 C 257/2004-56 z 19. apríla 2012 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Zároveň mu zaslal oznámenie vo veci jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu.

Ďalšie doplnenie žaloby a oprava podania zo strany sťažovateľa boli okresnému sídu doručené 15. mája 2012. Uznesením zo 4. júla 2011 okresný súd odkázal navrhovateľa na Centrum právnej pomoci. Okresný súd podaním z 9. augusta 2012 vyzval sťažovateľa na upresnenie navrhovanej zmeny petitu. Odpoveď sťažovateľa bola sídu doručená 28. augusta 2012.

Uznesením č. k. 9 C 257/2004-100 z 15. októbra 2012 okresný súd zastavil konanie v časti návrhu na zaplatenie nemajetkovej ujmy a zároveň pripustil zmenu petitu návrhu.

Uznesením z 22. novembra 2012 uložil okresný súd odporcom v 2. až 5. rade vyjadriť sa v stanovenej lehote k návrhu na začatie konania. Vyjadrenia odporcov vo 4. a v 5. rade boli súdu doručené 27. decembra 2012 a 28. decembra 2012, vyjadrenia odporcov v 2. a 3. rade 13. februára 2012.

K uzneseniu č. k. 9 C 257/2004-100 z 15. októbra 2012 vydal okresný súd 28. januára 2013 opravné uznesenie.

Okresný súd podaním z 22. marca 2013 oznámil sťažovateľovi, že jeho účasť na nariadenom pojednávaní nie je nutná, keďže už bol vypočutý dožiadaným súdom. Navrhovateľ oznámil súdu (doručené 3. apríla 2013), že nedáva súhlas na pojednávanie bez jeho účasti. Na jeho sťažnosť okresný súd odpovedal 10. apríla 2013. Vo veci sa 19. apríla 2013 konalo pojednávanie, ktoré bolo kvôli potrebe doplnenia dokazovania odročené na 17. máj 2013. Zápisnica z pojednávania bola sťažovateľovi zaslaná 22. apríla 2013.

Dňa 2. mája 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorého obsahom bola aj námietka zaujatosti. Okresný súd podaním zo 6. mája 2013 vyzval navrhovateľa na vyjadrenie v súvislosti s námietkou zaujatosti. Jeho odpoveď bola súdu doručená 15. mája 2013.

Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 17. mája 2013. Po vyjadrení účastníkov na strane odporcov bolo pojednávanie odročené na neurčito pre účely opätovného dožiadania o výsluch navrhovateľa.

Okresný súd podaním z 27. mája 2013 oznámil navrhovateľovi, že jeho námietky spočívajú len v postupe súdu, a preto ich okresný súd nebude predkladať nadriadenému súdu, a zároveň mu zaslal zápisnicu z pojednávania.

Výsluch sťažovateľa dožiadaným Okresným súdom Trenčín sa uskutočnil 20. júna 2013. Kópie zápisnice o výsluchu boli zaslané odporcom 9. augusta 2013.

Okresný súd podaním z 12. augusta 2013 zaslal sťažovateľovi upovedomenie o termíne pojednávania (1. október 2013) s oznámením, že nebude žiadať jeho predvedenie, pretože bol vypočutý k veci dožiadaným súdom a jeho účasť na pojednávaní nie je nutná.

Sťažovateľ podaním doručeným súdu 25. septembra 2013 podal podnet na postup v zmysle § 14 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vzniesol námietku

zaujatosti. V dôsledku vznesenej námietky zaujatosti okresný súd zrušil nariadené pojednávanie a predložil vec Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd vrátil prípisom z 21. októbra 2013 spis okresnému súdu pre nedodržanie zákonného postupu. K opätovnému predloženiu spisu na krajský súd došlo 26. novembra 2013. Krajský súd vrátil spis okresnému súdu ako bezdôvodne predložený. Spis bol okresnému súdu doručený 4. decembra 2013.

Od 1. januára 2014 došlo k zmene zákonnej sudkyne konajúcej vo veci. Ďalší termín pojednávania nariadil okresný súd na 30. máj 2014. Keďže sťažovateľ podal 7. mája 2014 sťažnosť na prieťahy v konaní a námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi, bol termín pojednávania zrušený a spis bol 13. mája 2014 predložený predsedníčke súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Okresný súd prípisom z 26. mája 2014 upovedomil sťažovateľa o spôsobe vybavenia jeho sťažnosti, ktorú predsedníčka okresného súdu vyhodnotila ako dôvodnú.

Rozhodnutím predsedníčky súdu na pridelenie veci náhodným výberom inému sudcovi došlo 24. júna 2014 k zmene zákonnej sudkyne. Keďže zákonná sudkyňa uviedla svoju zaujatosť z dôvodu, že na ňu sťažovateľ podal trestné oznámenie, bola vec 14. júla 2014 pridelená náhodným výberom novej zákonnej sudkyňi, o čom bol sťažovateľ informovaný oznámením zo 16. septembra 2014.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Pritom sa usiluje predovšetkým o to, aby sa spor vyriešil zmierne a aby konanie pôsobilo výchovne.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodnutie o zaplatenie sťažovateľom nárokovanej sumy, ktorú požaduje zaplatiť od viacerých odporcov z titulu nemajetkovej ujmy. Ide o konanie, ktoré spravidla nebýva skutkovo zložité ani po právnej stránke náročné. Návrhy tohto typu tvoria častú a bežnú agendu okresných súdov. Ústavný súd z preštudovaného spisu nezistil, že by išlo o právne alebo skutkovo zložitú vec.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd posudzoval, bolo správanie účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že k spomaleniu konania a k prieťahom v ňom výrazne prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľa. Návrh sťažovateľa nemal zákonom predpísané náležitosti a vadami boli poznamenané aj ďalšie jeho podania predstavujúce návrhy na zmenu a doplnenie žaloby vrátane návrhu na vstup ďalších účastníkov do konania na strane odporcov. Sťažovateľ tiež viackrát vzniesol námietku zaujatosti voči sudcom konajúcim vo veci, čo bolo dôvodom na zrušenie nariadených termínov pojednávania. Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako účastník konania má nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil, na druhej strane poukazuje na to, že za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci (podobne III. ÚS 242/03). V súlade s touto judikatúrou preto čas potrebný na rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľa ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prieťahov v konaní okresného súdu (podobne III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

3. Pokiaľ ide o hodnotenie postupu súdu, v posudzovanom prípade sa v konaní okresného súdu vyskytli dlhšie obdobia nečinnosti, predovšetkým v období od 20. decembra 2004 až do 20. januára 2010, resp. 30. marca 2011, keďže úkony súdu v období od 20. januára 2010 do 30. marca 2011 spočívali len v opakovanom zisťovaní miesta pobytu sťažovateľa. Okrem nečinnosti bol postup okresného súdu v napadnutom konaní poznačený aj neefektívnosťou. Ako neefektívny hodnotí ústavný súd postup súdu pri zisťovaní miesta pobytu sťažovateľa v období od 20. januára 2010 do 18. januára 2011, predčasné

predloženie spisu a bezdôvodné predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Ústavný súd zároveň konštatuje neprimeranú celkovú dĺžku posudzovaného konania, ktoré do doby podania ústavnej sťažnosti celkovo trvalo už 10 rokov a takmer 2 mesiace bez toho, aby bolo prijaté meritórne rozhodnutie vo veci. Skutočnosť, že okresný súd do podania sťažnosti ústavnému súdu vo veci nedokázal rozhodnúť ani viac ako po desiatich rokoch od začatia konania, je neakceptovateľná. V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval, že ak už konanie trvá neprimerane dlho, má všeobecný súd venovať zvláštnu pozornosť jeho urýchleniu (III. ÚS 146/05). Podľa názoru ústavného súdu pri sústreďenom postupe súdu v posudzovanom konaní bolo možné vo veci rozhodnúť bez zbytočných prieťahov. Po zhodnotení postupu okresného súdu v napadnutej veci preto možno konštatovať príčinnú súvislosť s porušením základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Celkovo ústavný súd posúdil dĺžku konania na okresnom súde ako neprimerane dlhú a konštatuje, že okresný súd neposkytol sťažovateľovi v konaní sp. zn. 9 C 257/2004 rýchlu a účinnú ochranu jeho práv podľa § 6 a § 100 ods. 1 OSP, a preto ústavný súd rozhodol, že okresný súd v tomto konaní porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu) .

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo veci samej (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, čo odôvodnil najmä pretrvávajúcim stavom právnej neistoty.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa, prikázal okresnému súdu, ktorý jeho základné právo porušil, vo veci konať, a na dovŕšenie nápravy porušenia základného práva priznal sťažovateľovi po zohľadnení všetkých okolností prípadu aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd pri rozhodovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil aj názor vyslovený v inej sťažovateľovej veci sp. zn. I. ÚS 579/2014, ktorým odôvodnil nepriznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi. Ako z neho vyplýva, sťažovateľ opakovane podáva na súdy nekvalifikované podania, ktorými zafažuje súdy a iné štátne orgány v Slovenskej republike najmä so zámerom získať z uvedených káuz čo najviac finančných prostriedkov bez ohľadu na ich opodstatnenosť. Zároveň ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľa na prieťahy v konaní sp. zn. 9 C 257/2004 bola ústavným súdom dvakrát odmietnutá ako zjavne neopodstatnená (I. ÚS 271/2011, II. ÚS 346/2013). Na druhej strane však nemohol akceptovať najmä dlhodobú nečinnosť okresného súdu vo veci, ktorú vzhľadom na jej podstatu pri sústredenom postupe mohol rozhodnúť v primeranej lehote.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému

účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila nárok na náhradu trov v sume 893,65 €. V sťažnosti uvádza, že jej trovy konania spočívajú „v trovách konania právneho zastúpenia a to minimálne za dva úkony právnej pomoci t. j.

1. prevzatie príprava právneho zastúpenia vrátane 1. porady s klientom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vo výške á 134,00 Eur a 8,04 rež. paušál úkon plus a 413.39 Eur cestovné výdavky

2. nahliadnutie do spisu na Okresnom súde Bratislava I – cestovné výdavky vrátane straty času vo výške: 190,00 Eur

3. písomné podanie sťažnosti na súd vo výške 139,83 Eur a 8,39 rež. paušál t.j. spolu 148,22 Eur“.

Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 spolu s režijným paušálom vo výške 138,04 € a za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 (písomné podanie na ústavný súd a doplnenie ústavnej sťažnosti z 3. marca 2015) v sume dvakrát 139,83 € a režijný paušál 8,39 €, t. j. 296,44 €, celkom v sume 434, 48 € v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 4 výroku nálezu).

Právna zástupkyňa si uplatnila aj náhradu cestovných výdavkov pravdepodobne motorovým vozidlom a s tým súvisiacu náhradu straty času. Keďže však nepredložila žiadne dôkazy o vykonaných cestách a presne nešpecifikovala výpočet požadovanej náhrady, ústavný súd jej túto náhradu nepriznal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2015